

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1885.   Andra Kammaren.   N:o 32.

Måndagen den 23 Mars.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehaft och godkänt de uti Stats-Utskottets Memorial N:is 21, 22, 23, 24 och 25 samt Bevillings-Utskottets Memorial N:o 4, föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deri Kamrarne fattat stridiga beslut, och denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar, enligt nedanintagna voteringspropositioner, i följande ordning, nemligen:

I:sta omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 21, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, anslaget å kabinettkassan till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter förhöjes med 3,050 kronor till 45,955 kronor, röstar

*Gemensamma
omröst-
ningar.*

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nyssnämnda förslag ej vunnit Riksdagens bifall, utan kommer anslaget att med oförändradt belopp 42,905 kronor i riksstaten för år 1886 uppföras.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jem-

Andra Kammarens Prot. 1885. N:o 32.

Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)

väl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn-
ning, och utföll omröstningen med 42 Ja och 164 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, en-
ligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-
maren samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 78 Ja och 48 Nej,
hvidan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 42 Ja och 164 Nej,
sammanräkningen visar..... 120 Ja och 212 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt
i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

2:a omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 22, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att Riksdagen
dels fastställer följande lönestat för bergmästarne i riket att till-
lämpas från och med år 1886, nemligen:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
1 bergmästare.....	2,500: —	1,500: —	4,000: — kronor
5 d:o	12,500: —	7,500: —	20,000: — „

jemte två ålderstillägg å lönen å 500 kronor hvardera, att utgå, det
första efter 5 års och det andra efter 10 års väl vitsordad tjenst-
göring;

dels bestämmer nedan intagna vilkor för åtnjutande af den nya
aflöningen:

a) att bergmästare skall vara underkastad den vidsträcktare tjenst-
göringsskyldighet eller jemkning i åligganden eller förändring i tjenst-
göringsområde, som kan varda föreskrifven;

b) att med bergmästarembetet icke må förenas annan tjenst å
rikets, Riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjenstebefatt-
ning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörandet af
tjenstgöringen inom distriktet; dock att bergmästare, som vid nya
löneregleringens inträdande redan innehar annan tjenst, må densamma
bibehålla så länge den icke är för tjenstgöringen inom bergmästare-
distriktet hinderlig;

c) att tjenstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid,
tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort, men skola för den tid, han
varit från tjenstgöring befriad, utgå till den som tjensten förrättat;

d) att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin tjenst, eger
uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag
helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskildt uppdrag, kan
förpligtas att under ledigheten, förutom sina tjenstgöringspenningar,
afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras eller
eljest prövas skäligt;

e) att tidpunkterna för den bergmästare medgifna förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehavande af tjensten bestämmas att inträda: första förhöjningen efter fem år, under vilkor att innehafvaren mer än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst, och andra förhöjningen efter ytterligare fem år på samma vilkor, under iakttagande, hvad så väl den ena som den andra förhöjningen angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande bergmästare dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens tillämpning förflutit från det han på grund af förordnande enligt nådiga brefvet den 8 Februari 1878 tillträdt bergmästarebefattning;

f) att bergmästare skall, då han uppnått 65 lefnadsår och minst 35 tjänstår, vara förpligtad att, mot erhållande af pension å allmänna indragningsstaten till belopp motsvarande full lön 2,500 kronor jemte intjenade ålderstillägg, från tjensten afgå, Kongl. Maj:t dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i samma tjänst kvarstå; och

g) att nuvarande bergmästaren i 5:te eller vestra distriktet skall för åtnjutande af den nya aflöningen vidkännas årligt afdrag å lönen af 700 kronor, motsvarande den beräknade afkastningen af den åt honom upplåtna kronojorden, hvilken efter hans afgång från tjensten skall till statsverket indragas;

och *dels* bifaller Utskottets i mom. D. framställda förslag med den ändring, att beloppet 8,100 kronor höjes till 9,600 kronor och att slutsumman 84,500 kronor utbytes mot 86,000 kronor; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen

dels fastställt följande lönestat för bergmästarne i riket, att tillämpas från och med år 1886, nemligen:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
1 bergmästare	2,400: —	1,000: —	3,400: —	kronor
3 d:o	7,200: —	3,000: —	10,200: —	"
1 d:o med boställe..	1,400: —	1,000: —	2,400: —	"
1 d:o " "	1,900: —	1,000: —	2,900: —	"

jemte två ålderstillägg å lönen å 500 kronor hvardera att utgå, det första efter 5 års och det andra efter 10 års väl vitsordad tjänstgöring;

dels bestämt nedan intagna vilkor för åtnjutande af den nya aflöningen:

Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)

a) att bergmästare skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden eller förändring i tjänstgöringsområde, som kan varda föreskrifven;

b) att med bergmästarembetet icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörandet af tjänstgöringen inom distriktet; dock att bergmästare, som vid nya löneregleringens inträdande redan innehar annan tjänst, må densamma bibehålla så länge den icke är för tjänstgöringen inom bergmästaredistriktet hinderlig;

c) att tjänstgöringspenningar få uppbåras endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort, men skola för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, utgå till den som tjänsten förrättat;

d) att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin tjänst, eger uppbåra hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskildt uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten, förutom sina tjänstgöringspenningar, afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest prövas skäligt;

e) att tidpunkterna för den bergmästare medgifna förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af tjänsten bestämmas att inträda: första förhöjningen efter fem år, under vilkor att innehafvaren mer än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst, och andra förhöjningen efter ytterligare fem år på samma vilkor, under iakttagande, hvad så väl den ena som den andra förhöjningen angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande bergmästare dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens tillämpning förflutit från det han på grund af förordnande enligt nådiga brefvet den 8 Februari 1878 tillträdt bergmästarebefattning;

f) att bergmästare skall, då han uppnått 65 lefnadsår och minst 35 tjänstår, vara förpligtad att, mot erhållande af pension å allmänna indragningsstaten till belopp motsvarande full lön 2,400 kronor jemte intjenade ålderstillägg, från tjänsten afgå, Kongl. Maj:t dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade prövas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i samma tjänst kvarstå; samt

g) att nuvarande bergmästaren i 5:te eller vestra distriktet skall för åtnjutande af den nya aflöningen vidkännas årligt afdrag å lönen af 700 kronor, motsvarande den beräknade afkastningen af den åt honom upplåtna kronojorden, hvilken efter hans afgang från tjänsten skall till statsverket indragas;

och *dels* medgifvit, att det å sjetta hufvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till "Kommerskollegium", hvori anslaget till bergsstaten ingår, höjes med 4,500 kronor, eller från 76,400 kronor till 80,900 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd

och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn-
ning och utföll omröstningen med 81 Ja och 127 Nej.

*Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)*

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-
maren samtidigt anställd, hade utfallit med . . . . 96 Ja och 34 Nej,
hvidan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller . . . . . 81 Ja och 127 Nej,

sammanräkningen visar . . . . . 177 Ja och 161 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

3:e omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 22, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att Riksdagen
dels medgifver

a) att arfvode till kartograf bestämmes till 1,500 kronor, med tre ålderstillägg å 500 kronor, hvilka utgå efter respektive 5, 10 och 15 års väl vitsordad tjenstgöring, med rätt för nuvarande kartografer vid ekonomiska kartverket, hvilka öfvergå till generalstabens topografiska afdelning, att i fråga om ålderstillägg räkna sig till godo den tid de tjenstgjort vid ekonomiska kartverket;

b) att den officer, som förordnas att handhafva närmaste ledningen af de ekonomiska kartarbetenas utförande, må tilldelas ett årligt arfvode af 1,000 kronor, och att årliga arfvoden, hvarterdera till ett belopp af 500 kronor, tilldelas de kartografer, högst trenne, hvilka förordnas att biträda vid kartarbetenas öfvervakande och ledning; samt

c) att arfvodena för öfrig civil personal, såsom gravörer m. fl. -- hvilkas aflöningsförmåner delvis måste grundas på beting -- äfvensom storleken af de reseersättningar, hvilka skola utgå för arbete å fältet, må af Kongl. Maj:t, uppå förslag af afdelningschefen vid generalstabens topografiska afdelning såsom kartverkschef, bestämmas, samt dagaflöningen under tiden för arbetet på fältet till ordinarie och extra kartografer utgå med 4 kronor 50 öre;

dels medgifver att det för rikets ekonomiska kartverk å ordinarie stat anvisade anslag å 6,000 kronor må från och med år 1886 utgå till rikets allmänna kartverk, och följaktligen anslaget titel i öfverensstämmelse dermed ändras;

och dels utöfver nämnda anslag å sjetta hufvudtiteln på extra stat för år 1886 anvisar till fortsatt bearbetande af rikets allmänna kartverk 184,000 kronor; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* beslutit, att det för rikets ekonomiska kartverk å ordinarie stat uppförda anslag å 6,000 kronor må jemväl för år 1886 anvisas; *dels* och utöfver nämnda anslag på extra stat för år 1886 beviljat till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifvit, att möjligen uppstående behållningar å båda anslagen må användas äfven för bestridande af utgifter för det topografiska kartverket.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 55 Ja och 154 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-maren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 89 Ja och 41 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 55 Ja och 154 Nej,
sammanräkningen visar ..... 144 Ja och 195 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

4:e omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 22, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att Riksdagen på det sätt bifaller Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen, till anordnande af en allmän skandinavisk industriutställning i Stockholm under år 1886, på extra stat för samma år anvisar ett beioopp för en gång af 200,000 kronor; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit så väl hvad Kongl. Maj:t som hvad Stats-Utskottet i förevarande hänseende hemstält.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 53 Ja och 156 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, en-

ligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam- *Gemensamma*
 maren samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 73 Ja och 58 Nej, *omröst-*
 hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens *ningar.*
 röster eller..... 53 Ja och 156 Nej, *(Forts.)*
 sammanräkningen visar..... 126 Ja och 214 Nej;
 och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt
 i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

5:e omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 23.)

Den som vill, att Riksdagen på det sätt bifaller Herrar Carlheim-Gyllenskölds och Oléhns motioner, att Riksdagen beviljar och ställer till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag, motsvarande halfva anläggningkostnaden för en jernväg från Varberg till Göteborg, dock ej mera än 1,948,000 kronor, att under enahanda vilkor och bestämmelser, som af 1881 års Riksdag blifvit fastställda för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar, af Kongl. Maj:t anvisas såsom lån till det bolag, som åtager sig att bygga ofvannämnda jernväg, och utgå med en tredjedel under hvardera af åren 1886, 1887 och 1888, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Stats-Utskottets hemställan i denna fråga blifvit af Riksdagen afslagen.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaran ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning och utföll omröstningen med 103 Ja och 103 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaran samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 37 Ja och 94 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 103 Ja och 103 Nej,
 sammanräkningen visar..... 140 Ja och 197 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

6:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 24, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att Riksdagen beviljar dels Kaptenen G. A. Hög-

*Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)* gren en pension å postverkets stat af 3,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då afsked från postverkets tjänst varder honom beviljad; och

dels Matrosen J. F. Nilsson en pension å postverkets stat af 400 kronor, att utgå från och med år 1886; samt

att, för beredande af nämnda båda pensioner samt öfriga af Kongl. Maj:t åskade pensioner å postverkets stat och med iakttagande af den minskning i det nuvarande anslaget till pensionsstaten å 74,765 kronor, som föranledes af inträffad afgang af pensionärer, anslaget till pensionsstaten för år 1886 bestämmes till 73,990 kronor; och

att Riksdagen bestämmer postverkets anslag för år 1886, förslagsvis beräknadt till 5,695,000 kronor, att utgå *dels* direkt af postverkets inkomster för samma år med 5,470,000 kronor, utgörande det belopp, hvartill dessa inkomster beräknats, och *dels* af postverkets reserverade, hos Statskontoret innestående medel med det belopp af 225,000 kronor, som motsvarar den beräknade bristen för år 1886, samt hvad derutöfver för utgifternas betäckande möjligen kan erfordras, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beviljat dels Kaptenen G. A. Höggren en pension å postverkets stat af 2,500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då afsked från postverkets tjänst varder honom beviljad; och

dels Matrosen J. F. Nilsson en pension å postverkets stat af 400 kronor, att utgå från och med år 1886; samt

för beredande af nämnda båda pensioner samt öfriga af Kongl. Maj:t åskade pensioner å postverkets stat och med iakttagande af den minskning i det nuvarande anslaget till pensionsstaten å 74,765 kronor, som föranledes af inträffad afgang af pensionärer, bestämt anslaget till pensionsstaten för år 1886 till 73,490 kronor; äfvensom

bestämt postverkets anslag för år 1886, förslagsvis beräknadt till 5,694,500 kronor, att utgå *dels* direkt af postverkets inkomster för samma år med 5,470,000 kronor, utgörande det belopp, hvartill dessa inkomster beräknats, och *dels* af postverkets reserverade, hos Statskontoret innestående medel med det belopp af 224,500 kronor, som motsvarar den beräknade bristen för år 1886, samt hvad derutöfver för utgifternas betäckande möjligen kan erfordras.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 67 Ja och 142 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 97 Ja och 32 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

*Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)*

röster eller ..... 67 Ja och 142 Nej,
sammanräkningen visar ..... 164 Ja och 174 Nej;
och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

7:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 24, punkt 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts framställning derom, att af anslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet må från och med 1886 till lektorn i naturvetenskap vid Skogsinstitutet August Emil Holmgren, så länge han bestrider denna befattning, årligen anvisas en personel löneförbättring af 1,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn- ning, och utföll omröstningen med 93 Ja och 115 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam- maren samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 98 Ja och 29 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller ..... 93 Ja och 115 Nej,
sammanräkningen visar ..... 191 Ja och 144 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

8:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 25, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att till anskaffning af en första klassens minbåt ett extra anslag af 190,600 kronor för år 1886 anvisas, röstar

Ja;

Gemensamma
omröst-
ningar.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har ifrågavarande anslag icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

Sedan voteringszedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringszedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn- ning och utföll omröstningen med 80 Ja och 128 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam- maren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 105 Ja och 23 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 80 Ja och 128 Nej,
sammanräkningen visar ..... 185 Ja och 151 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

9:de omröstningen:

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 4, punkt. 1:o.)

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att naturliga, friska Blommor fortfarande skola åtnjuta tullfrihet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, be- slutit, att naturliga, friska Blommor skola underkastas en tullafgift af 30 öre för 1 kilogram.

Sedan voteringszedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringszedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn- ning och utföll omröstningen med 79 Ja och 121 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam- maren samtidigt anställd, hade utfallit med ... 65 Ja och 62 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 79 Ja och 121 Nej,
sammanräkningen visar..... 144 Ja och 183 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

10:de omröstningen:

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 4, punkt. 2:o.)

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att friska Frukter och Bär samt Grönsaker, ej specificerade, skola fortfarande åtnjuta tullfrihet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att friska Frukter och Bär samt Grönsaker, ej specificerade, skola åsättas en tullsats af 10 kronor för 100 kilogram.

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsmedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings och utföll omröstningen med 64 Ja och 138 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 63 Ja och 64 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster eller..... 64 Ja och 138 Nej,
sammanräkningen visar..... 127 Ja och 202 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

§ 2.

Härefter företogs till fortsatt handläggning Stats-Utskottets Ut-låtande N:o 10 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel.

Punkterna 16—22.

Biföllos.

Punkten 23 mom. a) och b).

Blefvo jemväl bifallna.

Mom. c)

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hällsinfante-
riet hörande
persedlar.*

I enlighet med Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hemstälde Utskottet under detta moment, "att, hvad beträffar rusthällsinfanteriet, statsverket från och med år 1886 må öfvertaga den rusthällarne vid detta infanteri åliggande skyldighet att anskaffa och underhålla beklädnads-, beväring- och remtygspersedlar, under vilkor att till staten under eganderätt samtidigt öfverlemnas af rusthällarne anskaffade motsvarande persedlar till det antal och i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordras, och att rusthällarne för besvärets upphörande erlægga en årlig ersättning af 20 kronor af hvarje rusthällsnummer, att af Kongl. Maj:t för persedlarnes anskaffning och underhåll användas."

Efter föredragning häraf anförde:

Herr Carl Persson: Förlidet års riksdag beslöt, att statsverket skulle öfvertaga den rusthällarne vid berustade kavalleriet åliggande skyldighet att anskaffa och underhålla beväring-, beklädnads-, remtygssamt sadel- och hästmunderingspersedlar, likaledes det roterade båtsmanshållets skyldighet att anskaffa och underhålla de s. k. småpersedlarne, allt utan ersättning; dock att staten skulle erhålla fri dispositionsrätt till i bruk varande persedlar. Beträffande det berustade infanteriet, hvarom nu är fråga, beslöts vid fjorårets riksdag, att rusthällarne skulle till staten öfverlemna i bruk varande persedlar, samt årligen betala 40 kronor för besvärets öfvertagande af staten, derest rusthällarne derpå ingå. Någon uppgörelse på dessa vilkor kom ej till stånd med rusthällarne, emedan summan ansågs för hög.

Nu har Stats-Utskottet i denna punkt nedsatt det årliga beloppet, för hvarje rusthåll, till 20 kronor för statens öfvertagande af denna rusthällarnes vid det berustade infanteriet skyldighet att hålla karlen med kläder och vapen. Emot detta belopp har jag ej något att anmärka, ehuru jag är viss om att utgiften, hvad beträffar Westgöta regemente, icke årligen uppgår till 20 kronor; ty jag tror, att rusthällarne äro belättna med att göra någon uppoffring, för att komma ifrån trassel och obehag med anskaffandet af persedlarne; dock böra de först i saken höras. Men det är en annan sak i denna punkt, som jag *ej kan* godkänna, nemligen den, att desse rusthällare äro skyldige att till staten öfverlemna alla persedlarne *i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordras*. Af detta är ju alldeles klart, att ett betydligt strängare vilkor är infördt för desse rusthällare, som skola betala för underhållet, än för de förstnämnde rusthällarne, som utan ersättning kommit ifrån besväret. Då jag anser billighet och rättvisa fordra, att likställighet bör ega rum, åtminstone i vilkoren för öfverlemnandet af persedlarne, tager jag mig friheten yrka, att denna förändring i punkten vidtages. Genom denna förändring uppkommer likställighet i vilkoren rörande öfverlemnandet af persedlarne, samt att rusthällarne få höras, hvilket jag hoppas denna Kammare ej motsätter sig. Jag anhåller om proposition på

“att, hvad beträffar rusthållsinfanteriet, statsverket från och med år 1886 må öfvertaga den rusthållarne vid detta infanteri åliggande skyldighet att anskaffa och underhålla beklädnads-, bevärnings- och remtyspersedlar, under vilkor att till staten under eganderätt samtidigt öfverlemnas af rusthållarne anskaffade, *i bruk varande* persedlar“, och att rusthållarne ingå på att “för besvärets upphörande erlægga en årlig ersättning af 20 kronor af hvarje rusthållsnummer, att af Kongl. Maj:t för persedlarnes anskaffning och underhåll användas.“

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

Herr Svensson i Bossgården: Äfven jag finner det besynnerligt att, då det varit så mycken fråga om att söka lindra rust- och rotehållarnes tunga och rusthållarne vid vissa kavalleriregementen erhållit så stora lindringar, vilja lägga så stor tunga på rusthållarne vid det afsutna kavalleriet. Såsom exempel derpå vill jag nämna att, då det för några år sedan talades om, att rusthållarne skulle betala 15 kronor, för att staten skulle öfvertaga kostnaden för beklädnaden, visserligen en del ingick derpå, men andra satte sig deremot. — Nu har regeringen framlagt ett nytt förslag för statens öfvertagande af rusthållarnes skyldighet att anskaffa och underhålla beklädnads-, bevärnings-, remtys- samt häst- och sadelmunderingspersedlar emot en årlig ersättning, modifierad från 40 kronor, som nästlidet år bestämdes, till 20 kronor för hvarje rusthållsnummer; men det kan ju hända, att det finnes rusthållare, som äfven finna detta belopp för högt och därför skulle jag önska, att detta statens öfvertagande af dessa persedlar skulle bestämmas under förutsättning, att rusthållarne sjelfva gå in derpå. Jag anser det vara rätt och billigt, att rusthållarne få välja mellan att hafva beklädnadsskyldigheten in natura kvar eller att öfverflytta densamma på staten emot erläggande af de 20 kronorna, och yrkar således bifall till statens öfvertagande häraf under förutsättning af rusthållarnes bifall härtill.

Häruti förenade sig Herr *E. G. Fredholm*.

Vidare yttrade:

Herr Statsrådet Ryding: Huruvida rusthållarne vid de afsutna kavalleriregementena skola fortfarande åligga, att antingen hålla soldatbeklädnaden sjelfva eller därför endast erlægga ersättning emot att staten öfvertager beklädnadsskyldigheten, derom föreligger nu icke någon fråga, hvarken i Kongl. Maj:ts proposition eller i Stats-Utskottets betänkande. Skulle Riksdagen framdeles vilja besluta, att staten skall öfvertaga denna beklädnadsskyldighet, emot det att ett tillräckligt anslag i stället uppföres å budgeten till krigsstyrelsens disposition, så vill jag gerna inför regeringen tillstyrka, att staten på sådana vilkor öfvertager äfven detta besvär.

Hvad jag nu velat påpeka, då jag nyss begärde ordet, är den besynnerliga inkonseqvens, till hvilken Stats-Utskottets medlemmar, — såväl af Första som Andra Kammaren, — i denna punkt gjort sig skyldiga. Oaktadt alla de upplysningar, som vid förra riksdagen

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

lemnades såväl åt den afdelning af Stats-Utskottet, af hvilken denna fråga då behandlades, som äfven vid diskussionen deröfver i Kamrarne, tydligen utvisade att beklädnadskostnaden icke uppgick till 40 kronor, beslöto likväl båda Kamrarne, att rusthållarnes ersättningsskyldighet skulle utgå med detta belopp. Krigsstyrelsen, väl kunnande, att kostnaderna icke kunde uppgå till så mycket, infordrade närmare upplysningar härom, och hvad dessa upplysningar lemnat för resultat, finna vi till och med på sidan 31 af Stats-Utskottets betänkande, der det visar sig, att maximikostnaden för samtliga dessa bestyr i allmänhet uppgått till vida mindre belopp, eller vid Lifregementets grenadiercorps till 30 kronor 65 öre, vid Andra lifgrenadierregementet till 19 kronor 88 öre, vid Smålands grenadierbataljon till 19 kronor 93 öre och vid Vestgöta regemente till 17 kronor 35 öre. Detta är kostnaden för beklädnads-, rentygs- och utredningspersedlar, men dertill måste sedermera läggas afgiften för beväpningen, hvilken uppgår till minst 3 kronor 92 öre per nummer. Oaktadt dessa upplysningar och ehuru beklädnaden vid alla grenadierregementen af vissa skäl ställer sig något dyrare, — beroende, i parentes sagdt, deraf, att grenadiererne af ålder hafva några flera prydnader, än öfriga infanteriregementen, på sina kläder — har dock arméförvaltningen hänvisat till hvad en vanlig infanterist kostar, och sålunda kommit till ett resultat af 17 kronor 45 öre per nummer. Lägges nu härtill kostnaden för beväpningen, 3 kronor 92 öre, jemte kostnaden för förvaltningen, 50 öre, eller hälften af hvad som beräknats på rusthållskavalleriet, så kommer man till en summa af 21 kronor 87 öre. Men som de gevär, hvilka nu begagnas vid rusthållsregementena, äro alldeles utslitna inuti pipan, och anskaffning af nya derför står för dörren, för hvilka underhållskostnaden beräknats uppgå till 4 kronor 89 öre, så har man kommit till en slutsiffra af 22 kronor 84 öre. Detta belopp har dock tillkommit på grund af de allra billigaste beräkningar, med anledning hvaraf regeringen föreslagit 23 kronor. Härpå svarar emellertid Stats-Utskottet: vi som förra året utan utredning föreslogo 40 kronor, vilja nu, sedan utredning åstadkommits och det visat sig, att persedlarna kosta 23, föreslå 20 kronor.

En dylik nedsättning gör nu på 3,000 nummer visserligen icke någon stor summa, skilnaden utgör ju endast 9,000 kronor, och det är icke heller för denna summa jag här kämpar — "man skall aldrig göra sig till hund för ett ben", heter det. För närvarande utgå anslagen till beklädnaden på följande sätt. I budgeten äro uppförde två poster, den ena till lif- och släpmunderingar vid rotehållsregementena och Vermlands fältjägarcorps 304,063 kronor, och den andra återfinnes under den stora rubriken "försvarsverket till lands i allmänhet" med 55,000 kronor, som skola användas till kapotter, rentygs- och personella utrednings- och tältlagstrosspersedlar vid indelta roteerade armén (den första posten var endast till beklädnaden). Detta senare anslag har aldrig visat sig vilja räcka till; derför har det måst skötas på det sättet, att regeringen ibland fyllt bristerna i dessa utredningspersedlar sålunda, att, vid mobilisering i liten skala, då lilla kreditivet tillgripits, en del deraf användts för fyllandet af behofven,

hvarjemte regeringen stundom begärt särskildt extra anslag till kapotter åt manskapet. Så stod saken till 1881, då arméförvaltningen kom in med den förklaringen, att infanteriets kapotter voro så dåliga, att ett extra anslag till deras ersättande vore behöfligt. Som emellertid då försvarsfrågan stod på dagordningen, och man var betänkt att på nytt sätt ordna tjänstgöringen och beklädnadsväsendet, så ansåg krigsstyrelsen, att man under dåvarande förhållanden icke borde gå in till Riksdagen med begäran om extra anslag till bristernas fyllande, utan regeringen tog i stället af besparingarna på 4:de hufvudtitelns anslag och har sålunda lyckats nu anskaffa nya kapotter till de flesta regementen. Men i sammanhang dermed anbefalde krigsstyrelsen arméförvaltningen att inkomma med utredning, huruvida icke skyldigheten att anskaffa dessa persedlar kunde öfverflyttas på regementenas förvaltningsdirektioner och sedermera beklädnadsunderhållet ställas på ett för staten mera billigt sätt. Arméförvaltningen fick befallning att skynda på med svaret, men det dröjde, och när krigsstyrelsen i slutet af år 1883 förfrågade sig, huru frågan stod, svarade arméförvaltningen, att embetsverket var så öfverhopadt af eu mängd löpande göromål, att det icke hade tid och arbetskrafter för att kunna besvara den Kongl. remissen. Då förordnades extra biträden för att verkställa den begärda utredningen. Denna har nu inkommit, och den visar *atingen*, under vissa eventualiteter, en årlig brist af 20,000 kronor, *eller*, under andra eventualiteter, i värsta fall en brist på 40,000 kronor i och för beklädnadens och utredningens underhållande. Vi skola antaga att denna brist icke uppgår till mera än 20,000 kronor årligen. Men är det då under sådana förhållanden klokt och rättvist, att Riksdagen nu bestämmer beloppet som af rusthållarne skall betalas till endast 20 kronor per nummer i stället för 23 och således bidrager till att den årliga bristen kommer att ytterligare ökas?

Vid genomseendet af de utredningar, som i afseende på beklädnadsväsendet åstadkommits, har jag trots mig finna, att genom att ordna *förvaltningen* på annat sätt, man skulle kunna göra besparingar — och hvilka besparingar skulle komma beklädnadsanslagen till godo — med omkring 30,000 kronor. Om nu den kommission, som är sysselsatt med granskning af de lemnade utredningarne, skulle äfvenledes anse att kostnaden kan nedbringas med sistnämnda belopp, 30,000 kronor, så kommer ju anslaget att i sin helhet räcka till. Skulle anslaget åter icke räcka till, så blir endast följden den, att Kongl. Maj:t framdeles nödgas inkomma till Riksdagen med begäran om anslagets förhöjande. Under sådana förhållanden anser jag det icke vara skäl att föreslå Kammaren att återremittera punkten, utan jag har velat till protokollet anföra det ofvanstående till den kraft och verkan det kan hafva, på det att, i händelse förhöjning i anslaget begäres, Riksdagen må veta orsaken dertill. En talare yttrade, att man uppställt för hårda vilkor, då man fordrade, att persedlarna vid öfverlemnandet skulle vara i det skick, som erfordrades, för att de skulle godkännas vid generalmönstring. Vid dessa mönstringar skall infanteristen infinna sig klädd i den mundering han har, men icke i

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

paradkläder; och han passerar, som man säger, generalmönstringen i dessa kläder, ända till dess de äro kassabla. Äro de i sådant skick, att de t. ex. det följande året skallas, så approberas de vid mönstringen. Godkännas de deremot icke vid mönstringen, äro de kassabla, och dylika kläder kan kronan icke öfvertaga.

Herr Abr. Rundbäck: När denna fråga sista året förevar, fäste jag Kammarens uppmärksamhet derå, att man hade begärt för stort vederlag för den lindring, som man sökt bereda vederbörande. Jag visade då, att 40 kronor vore mera än hälften för mycket; men det visade sig då vara så, som det brukar vara, eller att hvad Utskottet hafver skrifvit, det hafver Utskottet skrifvit, äfven om man skulle vilja hjälpa rust- och rotehållarne mera än Utskottet föreslår. Följden af fjorårets beslut har ock blifvit den, som jag då förutsade, d. v. s. att inga begagnat sig af den ifrågavarande lindringen. I år kommer regeringen fram med förslag om nedsättning till ungefär lika belopp, som det jag i fjor begärde. Stats-Utskottet har ock i afseende å detta förslag nu varit tillmötesgående, så att ingen anledning till klander mot Utskottet i thy fall förefinnes; men jag får säga att äfven jag har stött mig på ordalagen i det vilkor, som af Utskottet uppställes, eller att persedlarne i fråga skola vara i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordras. Nu hörde jag emellertid af herr krigsministern att deri icke skulle ligga någon våda. För undvikande af allt missförstånd anser jag dock bättre, om man i stället begagnade samma ord, som alltjemt från 1877 blifvit begagnade, neml. orden "i bruk varande persedlar".

Jag har blott velat säga detta för att instämma med den förste talaren.

Herr Danielson: Jag har också fäst mig vid den förste talarens yttrande, att de af Utskottet nu föreslagna vilkor i afseende å persedlarnas öfverlemnande till kronan vore ännu strängare än de vilkor, Utskottet förut uppställt och Riksdagen antagit. Emellertid torde, på sätt den siste talaren erkänt äfvensom herr krigsministern tillkännagifvit, dessa i fjor och i år uppställda vilkor i sjelfva verket leda till samma resultat, och således de senare ej innebära den betydelse, den förste talaren ville gifva dem. Med orden "i bruk varande persedlar" kan ju icke heller menas andra än sådana som kunna vid mönstring godkännas af vederbörande befäl. Alla, som komma i åtnjutande af någon lindring, måste ju underkasta sig enahanda vilkor; och hvad angår yttrandet att 20 kronor vore något för högt belopp, vill jag blott erinra, att Utskottets förslag dock understiger Kongl. Maj:ts med tre kronor.

Jag begärde ordet egentligen med anledning af yttrandet, att beloppet i fjor var satt så högt som till 40 kronor, då det nu blott är föreslaget till 20 kronor. Men det är att märka, att frågan då förelåg i ett helt annat skick. Förslaget var väckt af enskild motionär, och då han hade satt beloppet till 40 kronor, ansåg Utskottet sig icke ega befogenhet att sätta det lägre. Nu kan man visserligen säga, att Utskottet i år har bestämt sig för ett lägre belopp, än som Kongl.

Maj:t föreslagit, då det nedsatt detta med 3 kronor. Jag framhöll också vid frågans behandling på afdelningen, att Utskottet icke skulle ega befogenhet dertill, men de fleste voro af den åsigt, att det kunde ske, och sålunda beslöt Utskottet att nedsätta det af Kongl. Maj:t föreslagna beloppet 23 kronor till 20 kronor. Jag har velat säga detta för att betaga Kammaren den uppfattning, att Utskottet skulle hafva handlat så betydligt inkonseqvent i år mot i fjor. Man ansåg inom Utskottet, att den ökade utgift af 9,000 kronor, som statskassan komme att vidkännas genom denna nedsättning, af Kongl. Maj:t skulle kunna betäckas med tillgängliga medel, och att, om behofvet så kräfde, Kongl. Maj:t kunde vid nästa riksdag begära ökad anslag dertill. Jag tror derföre, att den ärade talaren från den ort, som frågan närmast rör, handlar klokt, om äfven han bifaller Utskottets förslag, ty detta har gått hans önsknigar så långt som möjligt till mötes.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Angående statens öfvertagande af anskaffningen af åtskilliga till rusthållsinfanteriet hörande persedlar.
(Forts.)

Herr Sven Nilsson: Jag är förekommen af den siste talaren i fråga om sakens ställning förra året, ty det är klart, att, om det då föreslagna beloppet 40 kronor hade blifvit nedsatt till 20 kronor, det skulle hafva inverkat så betydligt på statsregleringen, att hvarken Utskottet eller Riksdagen ansåg sig kunna upptaga ett sådant förslag, som nog då var föremål för öfverläggning.

Hvad beträffar anmärkningen, att de vilkor, som i Utskottets förslag äro uppställda för att rusthållaren skall blifva befriad från den ifrågavarande skyldigheten, äro strängare i år, än de, som bestämdes i fjor, så kan det verkliga synas så. Det beslöts nemligen då, att staten skulle erhålla fri dispositionsrätt till de af rusthållaren anskaffade, "i bruk varande" beklädnads- m. fl. persedlar, under det att i år Utskottet föreslagit, att desamma skola befinnas i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordras. Men om man tager kändedom om det Kongl. bref, som utfärdades med anledning af Riksdagens i fjor i ämnet fattade beslut, finner man, att der är uppställt alldeles samma vilkor, som nu är föreslaget. Och genom att åter insätta orden "i bruk varande" skulle man således i min tanke vinna lika litet som i fjor.

Hvad beträffar den invändning, att rusthållaren icke borde mot sin vilja kunna åläggas att begagna sig af den honom i förslaget medgifna rättigheten, så faller det af sig sjelf, ty han måste väl vara berättigad att efterleva hittills gällande kontrakt, om han finner det vara för sig mest fördelaktigt. Ett tillägg till förslaget i sådant syfte är derföre öfverflödigt.

Jag får således hemställa om bifall till Utskottets förslag, och jag gör det äfven derför att jag är öfvertygad, att anslaget räcker till äfven med den nedsättning från 23 kronor till 20 kronor, som Utskottet ifrågasatt. Hade man inom Utskottet hyst någon tvekan i det hänseendet, hade Utskottet naturligtvis icke föreslagit en sådan nedsättning.

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

Herr Sam. Johnson: Jag har begärt ordet endast för att instämma med Herr Danielson. Jag kan väl förstå, att de af herrarne, hvilka äro från den ort, som frågan mest berör, kunna tycka, att de uppställda vilkoren äro för hårda. Inom den ort, jag tillhör, finnes också ganska många infanterirusthållare; jag har talat med flera af dem, och de hafva påstått, att utgifterna för de persedlar, hvarom fråga är, icke gå till mera än 15—18 kronor årligen. Men de hafva då icke beräknat, att det en och annan gång, ja, kanske rätt ofta, kan inträffa, att nya gevär m. m., som kosta ganska betydligt, måste anskaffas, och att de skulle blifva befriade äfven derifrån, om nu föreliggande förslag antoges.

Det är väl möjligt, att befälet, som skall mönstra persedlarne, blir något strängt; sådant hafva vi haft exempel på vid rusthållskavalleriet, och det vore önskligt, om man kunde förvänta ett något mildare förfaringssätt i det afseendet. Efter det yttrande, herr krigsministern nu haft, tror jag emellertid, att man icke behöfver hysa några farhågor i den vägen.

På grund af hvad jag sålunda anfört ber jag att få tillstyrka bifall till Utskottets förslag.

Herr vice Talmannen L. O. Larsson: Äfven jag för min del skulle vilja yrka bifall till Utskottets betänkande, men anser dock, att ett tillägg kunde göras i den riktning, som från skaraborgsbanken föreslagits, nemligen att det skulle få bero på rusthållaren sjelf att bestämma, huruvida han vill begagna sig af de förmåner, som Utskottets förslag afser att bereda honom. Såsom herrarne erinra sig, framkom Utskottet i fjor med ett förslag, liknande det nu föreliggande, men inom denna Kammare gjordes det yrkande, att det vilkor skulle inryckas, att rusthållaren sjelf skulle ega att pröfva, om han skulle begagna sig af den honom medgifna befrielsen eller ej, och detta tillägg till Utskottets förslag bifölls enhälligt af denna Kammare. Som jag tror, måste detta desto hellre anses vara deras rätt, som det ifrågavarande åliggandet för rusthållarne grundar sig på kontrakt. Det lärer väl vid sådant förhållande icke kunna vara riktigt, att Riksdagen helt enkelt säger dem: I skolen betala den och den summan, utan de böra väl sjelfva dervid få hafva sitt ord med i laget. Jag vet icke, om den ifrågavarande kostnaden belöper sig till 15, 20 eller 30 kronor. Efter en uppgift, som synes mig grunda sig på den bästa utredningen, skulle den komma att gå till 23 kronor, men på något ställe är den kanske billigare, och om så är förhållandet, vore det väl obilligt att, samtidigt med det man talar om rättvisa jemkningar i beskattningen, ålägga dessa rusthållare en större tunga än de förut hafva, särskildt som man på andra håll borttagit skyldigheten att anskaffa och underhålla utredningspersedlarne. Om den rättvisan tillerkändes rusthållarne att få höras öfver, om de ville ingå på det föreslagna arrangementet eller icke, skulle detta också blifva i full öfverensstämmelse med hvad Riksdagen beslöt i fjor, då, på yrkande inom denna Kammare i det af mig antydda syftet, inskötts i beslutet ett par ord, som nu uteslutits ur Utskottets förslag. För att bringa detta

senare i öfverensstämmelse med förra Riksdagens beslut, skulle intet annat tillägg behöfvas än att i klämman på fjerde raden nedifrån inskötes mellan orden "rusthållarne" och "för besvärets upphörande" orden "åtaga sig att", hvarigenom det komme att heta: "under vilkor — — — att rusthållarne åtaga sig att för besvärets upphörande erlægga en årlig ersättning af 20 kronor för hvarje rusthållsnummer" etc. Huruvida föreskriften, att de nuvarande persedlarne, som skulle af rusthållarne till staten öfverlemnas, böra dervid befinna sig "i det skick som för godkännande vid generalmönstring erfordras" är för betungande och skulle lindras, om i stället användes orden "i brukbart skick", vill jag låta vara osagdt; jag tror, att det kan komma på ett ut. Men rättigheten för rusthållarne att pröfva, om de vilja åtaga sig denna ersättning eller icke, tror jag, som sagdt, böra lemnas dem. Jag förenar mig därför med den första talaren i det af honom framställda yrkandet, så mycket hellre som detsamma står i full öfverensstämmelse med hvad Kammaren vid förra riksdagen utan votering beslöt.

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffning-
en af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

Herr Jonsson i Fröstorp: Då denna fråga förekom till behandling i Utskottet först på afdelningen och sedan i Utskottets plenum, hyste jag för min del stora betänkligheter mot att bifalla Kongl. Maj:ts proposition om skyldighet för rusthållarne att utgifva ersättning för besvärets upphörande med 23 kronor för hvarje rusthållsnummer. Jag framhöll då, att vid det regemente, jag närmast känner, eller Vestgöta, har kostnaden för beklädnadens underhåll utgjort 15 kronor om året för ett kompani — lifkompaniet — der man för ändamålet bildade en särskild kassa, som öfvertog beklädnaden. De öfriga kompanierna ville icke ingå i denna kassa, och slutligen upphörde äfven lifkompaniet dermed, emedan man fann, att det var för dyrt. Denna ersättning omfattade dock endast klädespersedlarne och munderingen, men icke beväpningen. Emellertid tillmötesgick man inom Utskottet min framställning så till vida, att ersättningsbeloppet nedsattes till 20 kronor, såsom nu föreslagits. Jag ansåg visserligen detta belopp rätt högt, men hyste dock ej deremot stora betänkligheter, emedan jag visste, att rusthållarne gerna önska att blifva oberoende af soldaten och huru han hushållar med kläderna. Emellertid möttes jag med den invändningen, då jag ville sätta ner beloppet ännu lägre, att något statsanslag icke var begärdt för underhållet, ifall den från rusthållarne utgående ersättningen icke skulle räcka till, äfvensom att detta regemente likasom öfriga afsutna kavalleriregementen åtnjöte stora fördelar derigenom, att de erlægga en så billig hästvakans. Jag erkänner, att hästvakansen icke är så hög som åtskilliga af de beridna regementenas kostnad för hästens underhåll, men rusthållarne vid de afsutna regementena få dock underhålla soldaten ganska dyrt. Så finner man, huru som kostnaden för karlens underhåll vid Vestgöta regemente beräknas till 200 kronor om året, hvilket väl måste anses ganska dyrt, och jag är förvissad om, att så ock är förhållandet på andra orter.

Jag tror, att man i Utskottet knappast kommit att tänka på den

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

sak, hvarpå en föregående talare fäst uppmärksamheten, nemligen att förut såväl regeringen som Riksdagen föreskrifvit, att persedlarne skulle öfverlemnas i brukbart skick, medan nu åter föreslagits, att de skulle öfverlemnas i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordras. Man kan då tänka sig möjligheten, att det vid lifmunderingens aflemnande kunde inträffa, att densamma kasserades, hvarigenom kostnaden kanske blefve lika stor som för en fullständig ny beklädnad. För detta har jag dock för min del icke så stora farhågor, och jag tror icke, att mellan ordalagen i det beslut, som för lidet år fattades, och ordalagen i det nu föreliggande förslaget finnes någon så ofantligt stor skillnad.

Medan jag har ordet, kan jag icke underlåta att erinra om, att den omständigheten, att de beridna regementena helt och hållet blifvit befriade från all skyldighet att hålla beklädnads-, remtyg- och utredningspersedlar, borde i någon mån tagas i betraktande vid bestämmande af ersättningen för de afsutna kavalleriregementena, så att lindringen blefve, om icke så stor som för de beridna regementena, dock något större, än som föreslagits. Det synes också af statsrådsprotokollet, att vid Vestgöta regemente kostnaden för beklädnaden endast utgör 17 kronor 35 öre per nummer, hvartill kommer beväpningen, som är beräknad till 3 kronor 92 öre. Erfarenheten visar dock, att kostnaden för beväpningen icke gått till mer än 2 kronor 49 öre under de senare åren. Jag tror att den tid nu är inne, då de nya gevären äro betalda, och i så fall föreställer jag mig, att man utan någon ny kostnad skulle kunna begagna samma gevär ännu några år. Kostnaden för beväpningen kommer således icke att gå till den beräknade summan af 3 kronor 92 öre och ännu mindre till 4 kronor 89 öre, såsom arméförvaltningen beräknade den, i fall en ny gevärsmodell skulle antagas; så att huru man ser saken, är i sjelfva verket kostnaden beräknad högre än den uppgår till. Rusthållarne hafva nog tillräckliga utgifter ändå, så att jag tror, att man icke borde så strängt nagelfara i afseende å beklädnaden, helst de beridna regementena helt och hållet äro befriade från att hålla sådan.

Jag har endast velat afgifva denna förklaring i afseende på min ställning till frågan inom Utskottet, och jag har intet yrkande att framställa. Jag hoppas dock att, hvad beslut Riksdagen än fattar, rusthållarne må få ega sin rättighet enligt knektekontrakten att ingå på saken eller icke. Jag tror ej, att Riksdagen kan ålägga dem något annat än hvad i knektekontrakten föreskrifves.

Herr Grefve Sparre: Då jag begärde ordet hade Herr vice talmannen ännu icke yttrat sig, och jag kan således nu inskränka mig till att med honom till alla delar instämma; det var blott min afsigt att framställa detsamma, som han gjorde.

Hvad man än må säga om dessa skyldigheter, beloppets storlek m. m., så torde det vara fullkomligt riktigt att öfverlåta åt rusthållarne att afgöra, huruvida de vilja begagna sig af anbudet eller icke, och då blir frågan om ett något större eller mindre belopp icke af någon synnerlig vikt. Det kan visserligen i framtiden blifva en kin-

kig fråga, hvarföre detta undantag endast göres för det afsutna kavalleriet eller berustade infanteriet; men orsaken lærer vara, att hästvakansafgifterna der äro så ytterst låga. Då emellertid denna fråga nu icke är väckt, instämmer jag med de talare, som yrkat, att det måtte få bero på rusthållarne sjelfva att antaga den erbjudna fördelen eller icke, och jag vill instämman med den föregående talaren deri, att det näppeligen enligt knektekontrakten kan åläggas dem att betala, i fall de icke vilja.

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtsköl-
liga till rust-
hållsinfanteriet
hörande
persedlar.
(Forts.)*

Herr Danielson: Det är något eget, att man anser sig behöfva erinra Herr vice talmannen och Grefve Sparre om innehållet af hvad Utskottet föreslagit. Det står ju tydligt, att Statsverket må öfvertaga o. s. v., ej att det *skall*, och det är således tydligt, att, om rusthållarne icke vilja erläggga dessa 20 kronor, ega de rätt att hålla kläderna sjelfva. Jag ber herrarne att något närmare öfverse hvad som står i betänkanudet, och den rätta tydningen deraf. Nu framhåller Herr vice Talmannen för att afhjelpa den afsedda otydligheten, att rusthållarne *skola* mot erläggande af 20 kronor slippa ifrågavarande besvär; men, då komma vi ju också inom tvängets område. Låt dem hafva sin frihet, så att de, som icke vilja gå in härpå, äro fria derifrån. Jag ber herrarne därför fatta det verkliga innehållet af Utskottets förslag. Hvad för öfrigt säges, att detta skulle med afseende på vilkoren vara svårare än hvad som står i mom. a), der det talas om det berustade kavalleriet och det berustade infanteriet, så får jag säga, att så ej är förhållandet. Ty här står endast hvad Kongl. Maj:t stadgat för att rust- och rothållarne skola vara fria från dessa beklädnadsperedlar, och i Kongl. Maj:ts kungörelse derom står också, att endast sådana persedlar få mottagas, som blifvit godkända vid generalmönstring. Förra Riksdagen hade naturligtvis icke kännedom om denna kungörelse, emedan den då icke ens var utkommen och frågan då helt och hållet var ny samt att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anmälde de vilkor och det sätt kavalleriet och det berustade infanteriet måtte slippa att anskaffa och underhålla den beklädnad, som erfordrades. Sedermera har Kongl. Maj:t utfärdat bestämmelser härom; och det är ju klart, att Kongl. Maj:t nu icke kunde föreslå annat för rusthållsinfanteriet, än som gäller för kavalleriet och infanteriet, så att herrarne torde finna, att något fel i detta fall icke förefinnes. Men om siffran är för hög, är det en annan sak, och då böra herrarne väcka förslag i det syftet, men något sådant föreligger icke. Herrarne böra uppfatta Utskottets välvilja att gå längre än Kongl. Maj:t föreslagit, men att Utskottet bort gå ännu längre, tror jag icke varit möjligt, enär tillgångar till en sådan utgift nu icke lära förefinnas. Med hvad jag sagt torde jag åtminstone i någon mån hafva ådagalagt, att Utskottet icke kunnat handla på annat sätt, än det gjort, eller förelägga något tvång eller öka vilkoren, utan måste låta beslutet blifva fullt öfverensstämmande med gällande bestämmelser i andra härmed likartade förhållanden, och således att Utskottet haft all anledning att vidhålla detta förslag. Jag skall icke längre uppehålla Kammarens tid, men jag har icke kunnat underlåta att säga detta.

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)*

Med Herr Danielson instämde Herr *Magn. Jonsson*.

Herr Carl Ifvarsson: Sedan jag begärde ordet, har Herr Danielson yttrat, hvad jag skulle velat säga. Jag vill derföre endast fästa uppmärksamheten på, att, så vidt jag kan se saken, är här icke något tvång i fråga. Jag kan icke finna annat, än att om rusthållarne icke vilja gå in på hvad här är föreslaget, så kommer det att förblifva på samma sätt, det nu är, tills frågan kan blifva löst på något annat sätt. Men då det är fördelaktigt för rusthållarne, tror jag också, att de skola gå in derpå, när nu den verkliga kostnaden, som är 22 å 23 kronor för hvarje nummer, här blifvit upptagen till endast 20 kronor.

Jag vill, medan jag nu har ordet och vi se, huru intrasslad denna lilla fråga är, samt veta, huru intrasslade den indelta arméns aflöningsförhållanden äfvensom skatteförhållandena i och för sig äro, uttala den önskan, att den dag må vara nära, då vi äro på det klara med att, om möjligt, afskaffa det ena efter det andra af dessa besvär, så att man kan få reda och klarhet i allt.

Jag yrkar emellertid bifall till Utskottets förslag och kan icke inse, att något förtydligande deraf erfordras; ansåg jag det, skulle vara den förste, som ville medgifva ett förtydligande.

Herr *Nils Jönsson* instämde i detta anförande.

Herr Pehrsson i Törneryd: Med afseende å det under diskussionen gjorda påståendet att Stats-Utskottet gjort sig skyldigt till en inkonsequens derutinnan, att Utskottet i fjor beräknade beklädnads- och beväringpersedlarna vid de afsutna kavalleriregementena till ett värde af 40 kronor, men i år endast till hälften eller 20 kronor per nummer, anhåller jag få meddela, att Utskottets i fjor uppgifna värde var hemtadt från kammarrådet Andersons betänkande angående sättet för grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning.

Sedan dess hafva andra beräkningar förmodligen på andra grunder än dem af kammarrådet Anderson följda, af marinförvaltningen blifvit uppgjorda öfver ifrågavarande persedlars värde, slutande på en summa af 23 kronor; men med den kändedom Utskottet trott sig hafva om den verkliga kostnaden i orterna har Utskottet ansett äfven detta senare belopp böra något nedsättas och rättast kunna bestämmas till 20 kronor, öfver hvilken siffra Utskottet så mycket mindre ansett sig böra gå, som det i år icke är såsom i fjor i fråga satt, att rusthållarne skulle ega rätt att välja emellan att betala med penningar eller att utgöra detta onus in natura.

En talare på vestgötabänken fann det besynnerligt, att rusthållarne vid de afsutna kavalleriregementena skulle vidkännas kostnaden för nämnda persedlars anskaffning, då rusthållarne vid de beridna rusthållsregementena äro genom Riksdagens beslut vid sistlidne riksdag derifrån befriade. Jag tror ej att denne talare bör försöka att göra upp någon vidräkning emellan dessa olika slags rusthållare, emedan man med talarens åsigt i frågan då mycket lätt kan komma till

korta. Man får nemligen ej förglömma den fördel rusthållarne vid de afsutna kavalleriregementena erhållit genom erläggandet af hästvakansargift i stället för att hålla häst.

Jag tror således att det skulle för vederbörande rusthållare lända till verklig fördel, om Riksdagen antog Stats-Utskottets förslag i föreliggande punkt, hvartill jag anhåller om Kammarens bifall.

Herr Grefve Sparre: Jag måste erkänna, att jag ännu icke kan läsa denna mening annorlunda, än jag gjort. Jag är således i Herrar Danielsons och Pehr Pehrssons ögon mycket dum, men det rör jag ju icke för, det är som man säger medfödt. Om Stats-Utskottet hemställer till Riksdagen, att statsverket *må* öfvertaga det och det, så förekommer det mig, om Riksdagen bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt, att statsverket *må göra*, detta vara likbetydande med att Riksdagen beslutit, att statsverket *skall* göra detta. Derest herrarne nu vilja göra den förklaring öfver detta uttryck, som här blifvit framställt, eller att det *må vero* på rusthållarne att gå in på detta eller icke, det *må* så vara, men nog vill jag påstå det vanliga språkbruket vara, att om ett Utskott gör en hemställan till den myndighet, som har beslutande rätt, att statsverket *må* göra något och denna myndighet fattar ett dylikt beslut, så har den beslutit att så *skall* ske.

Jag tror derföre, att ett tillägg till förtydligande häraf erfordras.

Herr vice Talmannen L. O. Larsson: Jag må medgifva, att denna diskussion förefaller mig något besynnerlig. Jag har begärt ordet denna gång derför, att Herr Danielson lagt i min mun ett yttrande, som jag icke fält. Han sade, att jag föreslagit användandet af ordet *skall*. Jag yttrade icke något sådant, utan att: "Om rusthållarne åtaga sig att göra detta". Beträffande tolkningen af ordet *må* och yttrandet, att man icke läser de saker, som föreligga, så är detta icke sant. Nog läser jag för min del både motioner, propositioner och betänkanden. Måhända är den här gjorda tolkningen af ordet *må* riktig. Jag vill icke uppställa mig såsom auktoritet mot andra, men jag ber att helt enkelt få återropa föregående Riksdags beslut såsom bevis mot den tolkning, man nu från andra håll velat gifva ordet *må*. Vid förra årets riksdag föreslog nemligen Stats-Utskottet i en likartad fråga, att statsverket från och med år 1885 "*må* öfvertaga", utförandet af vissa besvär, men i Kammaren yrkade man på ett sådant tillägg, som jag jemväl nu ansett nödvändigt, och detta fann Utskottet äfven riktigt och dess ledamöter, som uppträdde, yrkade äfven i Kammaren bifall till det då gjorda förslag, som är alldeles lika med det jag nu framställt. Det var nemligen endast ett förtydligande af ordet *må*. Bland andra voro Herrar Ola Bosson Olsson och Ola Andersson bland dem, som understödde denna framställning, och det vet nog en hvar, att både Herr Ola Andersson och O. B. Olsson väl känna ordens valör och betydelse.

Då Riksdagen i fjor ansåg utan votering ett sådant förtydligande af ordet *må* vara nödvändigt, så tror jag, att den äfven nu bör vid taga en sådan åtgärd. Det är icke summan 20 eller 40 kronor, som

Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hållsinfante-
riet hörande
persedlor.
(Forts.)

Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffnin-
gen af åtskil-
liga till rust-
hällsinfante-
riet hörande
persedlar.
(Forts.)

har någon betydelse i detta fall, utan det är sjelfva principen, att rusthållarne skulle ega rätt att pröfva och afgöra sjelfva. Derföre kan jag icke frångå mitt yrkande.

Herr Smedberg: Enligt arméförvaltningens uppgifter hafva dessa kostnader uppgått till ganska olika belopp vid olika regementen. Det har nemligen visat sig, att kostnaden för beklädnad, remtyg och beväringspersedlar uppgått till 30 kronor 65 öre vid Lifregementets grenadiercorps, 19 kronor 88 öre vid Andra lifgrenadierregementet, 19 kronor 93 öre vid Smålands grenadierbataljon samt 17 kronor 35 öre vid Vestgöta regemente.

Om man således skulle betala 20 kronor för hvarje rusthållsnummer, skulle detta blifva en skatteförhöjning för alla rusthållare vid de regementen, der kostnaderna nu äro lägre än 20 kronor, under det att ett dylikt beslut skulle för vissa regementen medföra en nedsättning af mer än 10 kronor för hvarje nummer. Jag missunnar visserligen icke Lifregementets grenadiercorps en nedsättning i dessa bördor, men som jag å andra sidan icke heller vill, att rusthållare vid Vestgöta regemente skola få en skatteförhöjning, så tillåter jag mig yrka, att beloppet bestämmes till 15 kronor, och att vederbörande rotelhållare deröfver blifva hörda. I detta senare afseende instämmer jag derföre i hvad Herr vice Talmannen yrkat.

Herr *Mallmin* instämde med Herr Smedberg.

Herr Sven Nilsson: Det är märkvärdigt, huru man ibland för en obetydlig fråga kan så att säga röra upp en storm i ett vattenglas. Jag kan icke förstå, hvartill denna diskussion egentligen skall tjena. Denna fråga är så enkel, att hvar och en, som läst betänkan- det, kan finna, att Stats-Utskottet ej byst den ringaste tvekan om densamma. Jag skulle vilja fråga den ärade vice Talmannen, om han tror det kan vara möjligt, att derest han vore en af nu ifrågavarande rusthållare, och staten säger till honom: var god och lemna från eder till staten de nu omhandlade persedlarne, och Ni slipper från att vidare hålla dessa persedlar, men Ni skall härför erlägga 20 kronor årligen, att han med lagens hjälp kan åläggas ingå på något sådant. Detta anser jag vara alldeles omöjligt. Och jag tror icke heller regeringen skall föreslå att ålägga en rusthållare något sådant, nelst då den af mig uttalade uppfattningen nyss uttalats från statsrådsbänken.

För min del skulle jag visst icke hafva något emot en förändring i afseende på vilkoren, som här föreslagits, ehuru dessa äro liktydiga med Utskottets förslag, men då Första Kammaren redan bifallit Stats-Utskottets förslag, skulle, derest denna Kammare nu antog ett annat förslag, en sammanjemkning ega rum, hvilket naturligtvis äfven kunde ske; men jag tycker frågan är så obetydlig, att man icke borde besvära vare sig Stats-Utskottet eller Kamrarna med några förändringar, som ingenting tjena till. För min del hemställer jag alltså om bifall till Utskottets förslag. På samma gång får jag beklaga, att nå-

gra talare yrkat på förändringar, som kunnat fresta Kammaren att antaga Kongl. Maj:ts förslag.

Häruti instämde Herr *Wieselgren*.

Herr Danielson: Jag är till det väsentligaste förekommen af Herr Sven Nilsson. Jag ville endast ännu en gång fästa herrarnes uppmärksamhet på ordet *må*, som finnes å andra raden af denna kläm. Det är således alldeles tydligt, att, om rusthållaren öfverlemnar ifrågavarande persedlar och betalar 20 kronor om året, har han rätt att åtnjuta den förmån, som här omtalas, men han har ingen skyldighet i detta fall. Jag tror icke härom behöfver utspinna sig en diskussion, som skulle kunna mistydas, och jag hemställer, huruvida vi böra slita sönder Stats-Utskottets förslag, som redan antagits af Första Kammaren.

Herr Carl Persson: Jag vill endast fästa Kammarens uppmärksamhet på, att jag icke yrkat nedsättning i ersättningsbeloppet, utan jag har endast ansett, att de uppställda vilkoren vore för hårda.

Herr Magn. Jonsson: Jag skall icke länge uppehålla diskussionen. Jag vill endast nämna, att jag påminner mig på något ställe i Moseböckerna hafva läst, att då Israels barn voro under vandring, blef det en gång stark torka, så att de kommo att lida brist på vatten. Då tog Moses sin staf och slog dermed på hälleberget och strax framsprang derur vatten. Derefter slog Moses ännu en gång på berget med sin staf, hvilket väl synes varit obehöfvt, då de efter första slaget fingo så mycket vatten de önskade. Det ser ut som om man här i denna fråga äfven ville slå ett slag för mycket, åtminstone synes Herr vice Talman och Grefve Sparre vilja gå så tillväga.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, samt Herr Talman till proposition upptagit de olika yrkandena, biföll Kammar-Utskottets hemställan.

Punkterna 24—30.

Biföllos.

Punkten 31 mom. a.

Biföllos.

I *mom. b.* hemställde Utskottet: att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t vid dispositionen af de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke de af Statsrådet och Chefen för Landtförsvardepartementet i statsrådsprotokollet den 12 Januari 1885 angifna förändrade grunder i fråga om rekrytering, tjenstetid, aflöning, utbildning m. m. vid

*Angående
statens öfver-
tagande af
anskaffning-
en af åtskil-
liga till rust-
hållsinfanteri-
eriet hörande
persedlar.
(Forts.)*

*Angående
en föreslagen
skrifvelse till
Kongl. Maj:t.*

Angående de garnisonerade trupperna kunde vinna tillämpning så snart och i en föreslagen så vidsträckt mån, som förhållandena kunde medgifva.
 Kongl. Maj:t
 (Forts.

Sedan denna Utskottets hemställan blifvit uppläst anförde:

Herr Wieselgren: Just då våra öfverläggningar i lördags qväll höllo på att få gifva rum åt söndagen och dess sabbatsfrid, faldes i Kammaren några ord, som säkerligen på litet hvar gjorde ett pinsamt intryck. En talare på skånebänken rigtade emot Herr vice Talmannen förebräelsen att han "*svikit sina kamrater*". Jag frågar: är kamratskapet heligare än öfvertygelsen? Och bör man i valet emellan dem hellre svika den senare än det förra? Jag vill likaså fråga, om det kan kallas att *svika kamrater*, då man ärligt och öppet säger sin mening och de skäl, på hvilka man grundar den? Jag tror icke det; jag tror, att en ärlig öfvertygelse kräfver aktning, äfven om den kommer i strid med kamraternas. Den ärade ölandsrepresentanten förstod nog också detta, då han i sitt anförande framkom med ett motiv, som skulle kunna berättiga det mot Herr vice Talmannen rigtade klandret. Men jag beklagar mer än det förra yttrandet framkomsten af detta senare, ty det motiv, den ärade ölandsrepresentanten på ett försåtligt sätt inlade för Herr vice Talmannens uttalande, var icke grundadt. Jag har ansett mig skyldig att upptaga denna sak, då kamratskapet ju tvifvelsutän medför en viss förpligtelse och jag ju räknar mig såsom kamrat med icke blott stads- utan ock landsbygdsrepresentanterna i denna Kammare, således äfven till Herr vice Talmannen. Jag är i stånd att vitna i denna sak, och jag tror mig kanske icke vara det enda vitnet, som kan intyga, att redan under förra riksdagen Herr vice Talmannen uttalade samma åsigt rörande det partiella reformarbetet som i lördags qväll; och det förvånar mig därför, att ölandsrepresentanten kunnat säga, att det var "*en erfarenhet från i år*", som i detta fall påverkat Herr vice Talmannen. Jag trodde, att han lika väl som jag visste, att denna "erfarenhet" åtminstone var från förlidet år.

Men det är tydligt, att det är 1883 års stormar, som gå igen i Kammaren, och att så väl i Utskottets Betänkande som i diskussionen svallvågorna från då åter visa sig. Jag vill nästan förlikna 1883 års förslag vid "*den flygande holländaren*", detta spökskepp, som strax efter det man sett det gå i qvaf, åter kommer strykande förbi en, och det äfven om vinden är emot. Också deri torde en likhet förefinnas emellan detta spökskepp och det omordade förslaget, att ju mörkare den politiska horisonten är, ju säkrare kan man påräkna synen af detta hastigt framskymtande 1883 års förslag, alldeles som i sägnen den flygande holländaren helst visar sig i dimmigt och dåligt väder. Man har i Medkammaren trott sig i den föredragna punkten kunna se oftanämnda 1883 års förslag på ett något tvetydigt sätt framskynta, men om Kammaren tror, att jag har något emot denna punkt, derest den får förstås så, som jag anser den böra fattas, så bedrager Kammaren sig. Jag är tvärtom på det lifligaste förbunden herr Krigsministern för det han velat taga itu med de värfvade trup-

perna, och jag är tacksam för allt hvad han gör till förbättrande af tillståndet bland dem; men då under den nu närmast föregående diskussionen tvistats om, huruvida Stats-Utskottet skrifvit tydligt eller icke, så hyser jag en annan åsigt i denna punkt, än den jag hyste i den nyss föregående, der jag instämde med Herr Sven Nilsson. Denna punkt är så affattad, att man icke riktigt vet hvad som *kan* vara meningen deri, och det är orsaken till, att jag begärt ordet. Böra de fyra sista raderna i klämman anses innefatta följande mening: att Riksdagen må anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke de af Krigsministern angifna förändrade grunder i fråga om *de garnisonerade truppernas* rekrytering, tjenstetid, aflöning, utbildning m. m., *vid sagda garnisonerade trupper* "må böra vinna tillämpning, så snart och i så vidsträckt mån som förhållandena kunna medgifva" eller skall skrifvelseförslaget tolkas så här: huruvida icke de der angifna förändrade grunderna i fråga om rekrytering, tjenstetid m. m. vid de garnisonerade trupperna, må böra *äfven med hänsyn till den öfriga arméen* vinna tillämpning etc. Är den förre tolkningen riktig, så har jag ingenting att säga mot den föreslagna skrifvelsen, men skulle deremot den senare vara riktig, så kan jag icke gå in på att bifalla Utskottets förslag.

*Angående
en föreslagen
skrifvelse till
Kongl. Maj:t.
(Forts.)*

Herr Danielson: Herr Talman! mine herrar! Den föregående talaren slutade så hastigt, att jag knappast är beredd att svara. Det verkligen förundrar mig, att han så ofta söker införa i diskussionen hvad som icke hör till saken. Jag antager att Kammaren är uttrötad vid sådana förhållanden. I hvad som sades i lördags, förefaller mig höra alldeles icke hit. Hvad den ärade talarens yttrande afser beträffande mitt genmäle till Herr vice Talmannen, så ber jag få erinra att jag icke sade någonting annat, än vice Talmannen i sitt eget anförande sjelf yttrade, eller att erfarenheten nu låtit honom komma till en annan åsigt om då föreliggande fråga, än den han hade i fjor. Beträffande den beskyllning talaren emot mig nu utkastat, kan jag lugnt tillbakavisa den såsom obefogad och jag ber den ärade talaren, som så ofta åberopar att hans anor leda sig från fridens män, hafva godheten akta sig sjelf för att icke allt för ofta komma in på det personliga området. Jag har sökt så godt jag kunnat undvika detta, och jag skall så göra hädanefter också; äfven om skäl skulle förekomma, som kunna fresta att handla annorlunda.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Sven Nilsson: Herr Talman! Jag föreställer mig verkligen, att Herr vice Talmannen känner sig särdeles smickrad öfver det försvar han fått från göteborgsbänken, ehuru jag alltid funnit, att han, när det behöfs, rätt väl sjelf kan försvara sig och skulle således tycka, att detta försvar vore öfverflödigt. Men oakadt vice Talmannen således icke tydt mina ord såsom den välvillige göteborgsrepresentanten, vill jag likväl säga, att den beskyllning han utkastat mot mig beror helt och hållet på ett missförstånd. Jag har aldrig satt vice Talmannens namn i samband med svek, som han vill tyda det, och

*Angående
en föreslagen
skrifvelse till
Kongl. Maj:t.
(Forts.)*

derom är nog den ärade vice Talmannen för sin del fullt öfvertygad, då han med uppmärksamhet hörde hvad jag yttrade.

I afseende på den tydning, som han vill lägga i detta Utskottets betänkande, så ber jag honom blott läsa de tre sista raderna en gång till, då han skall finna det vara tydligt, att här är fråga om endast den värfvade arméen.

Jag anhåller om bifall till Utskottets hemställan.

Herr Wieselgren: Det har varit rätt roligt att få höra den ärade ölandsrepresentanten yttra sig på sätt som skett. Jag hade icke trott, att han i detta ämne skulle gifva en tillrättavisning, som han i främsta rummet borde hafva rigtat mot sig sjelf.

Det skulle gladt mig mycket, om jag felaktigt uppfattat den ärade talaren på skånebänken; men jag vädjar till Kammaren, om de af mig citerade orden kunna tagas på annat sätt än jag gjort det. Och jag är för min del allt för mycket bestämd af min rättskänsla för att vilja låta ett sådant yttrande passera oemotsagdt.

Är nu rätta tydningen af slutpunkten sådan, som två af Stats-Utskottets ledamöter uppgifvit, så har jag ingenting emot densamma att anmärka; men den kan misstydvas på grund af sin formulering och i hvarje fall kunde i dem kanske hafva funnits ett förtydligande komma. Efter hvad som förekommit i Medkammaren rörande denna punkt, torde den af mig gjorda anmärkningen heller icke hafva varit öfverflödig.

Herr Magnus Jonsson: Jag skall endast bedja att få tillkännagifva, att jag icke är rätte mannen att kommatera, men jag skall dessutom anhålla att få säga, att om Herr Wieselgren hade läst Kongl. Maj:ts proposition, så skulle han hafva tydligen sett, att propositionen icke talat om den indelta arméen och i så fall kunde icke uppstått det ringaste tvifvel om den rätta betydelsen af betänkandets innehåll. Hans yttrande kan således icke visa något annat än att han *icke läst* den Kongl. propositionen.

Hvad den öfriga delen af hans yttrande beträffar, så tror jag, att vice Talmannen, med den kannedom jag har om honom, kan försvara sig sjelf.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Efter af Herr Talmannen i sådant hänseende afgifven proposition, blef Utskottets hemställan af Kammaren bifallen.

Punkterna 32 och 33.

Biföllos.

Punkten 34.

*Angående
anslag till
fästnings-
artilleri-
materiel.*

Till anskaffande af fästningsartillerimateriel hade Kongl. Maj:t för år 1886 begärt ett extra anslag af 100,000 kronor, men hem-

stälde Utskottet under denna punkt att Kongl. Maj:ts förevarande framställning måtte endast på det sätt af Riksdagen bifallas, att för sagda ändamål anvisades på extra stat för år 1886 ett anslag af 50,000 kronor.

*Angående
anslag till
fästnings-
artilleri-
materiel.
(Forts.)*

Beträffande detta ärende anförde:

Herr Statsrådet Ryding: Jag beklagar verkligen det slut, till hvilket Stats-Utskottet kommit i denna punkt, och jag beklagar det mest därför, att kanske jag sjelf är orsaken dertill, till följd af det sätt, på hvilket Kongl. Maj:ts proposition i denna fråga blifvit affattad. Då jag erhöll Stats-Utskottets utlåtande hvaruti stod, att denna fästningsmateriel var afsedd endast för Karlsborg, så skyndade jag mig att i Kongl. Maj:ts proposition efterse, hvarifrån en dylik uppfattning kommit, och jag erkänner nu, att ordalagen der kunna uppfattas så, som Stats-Utskottet gjort.

Emellertid är icke förhållandet sådant, att dessa fästningspjäser äro beräknade endast för Karlsborg, ty äfven vid de öfriga fästningarne är det nödvändigt att utbyta de befintliga kanonerna mot kraftigare, ty det säger sig sjelf, att ju mera pansarbeklädnaden å fartygen växer i styrka, dess kraftigare böra kanonerna vara för att göra tillbörlig verkan. Emot dessa pansarfartyg, som vilja tränga förbi Oscar-Fredriksborgs fästning och Waxholm, måste kanoner användas, som äro af en annan metall än hos dem, som nu förefinnas, och detta just för att kunna få dem att tåla större laddningar samt så medelst blifva mera kraftiga. Det är således icke endast för Karlsborg, som det nu begäres anslag till fästningsmateriel. Jag hade hoppats, att de anslag, som Riksdagen under flera föregående år beviljat för artilleriet, nemligen 600,000 till fältartilleriet, 50 tusen till positionsartilleriet och 100 tusen till fästningsartilleriet, på budgeten skulle blifva lika fixa som de summor Kammaren beviljat, då fråga varit om anslaget till Karlsborgs fästningsbyggnad, och att samma skäl, som då föreburits för att gifva 100 tusen kronor, äfven skulle få gälla för de anslag, som begäras för artilleriets materiel.

Men äfven ur en annan synpunkt ber jag att få fästa uppmärksamheten på denna fråga, och jag gör det desto hellre, som det i så fall icke är endast krigsstyrelsens talan jag här förer. Jag tror, att jag vid föregående riksdag för Kammaren omtalat, att, då det uppstod fråga om att inom landet tillverka kanoner af en mera hållfast metall, s. k. martin-stål, var det icke något styckebruk i landet som till att börja med ville åtaga sig detta. På uppmaning af marinförvaltningen gjordes emellertid slutligen försök vid Bofors, och efter mycken kostnad lyckades det detta bruk att framställa materiel till några kanoner, hvilka i hållbarhet kunde fullkomligt täfla med de bästa utländska. Metallen framställdes vid Bofors, men kanonerna borrades och refflades vid Finspong. Af skäl, som ligga utom vårt bedömande, fick icke detta samarbete fortfara. Då beslöt Bofors att anskaffa fullständiga maskiner för att kunna framställa och leverera

Angående
anslag till
fästnings-
artilleri-
materiel.
(Forts.)

fullt färdiga kanoner, men samtidigt dermed anskaffade Finspong s. k. martin-ugnar, så att, enär kanonverkstäder funnos der förut i ordning, äfven derstädes fullständiga kanoner kunde förfärdigas. Följden blef således, att det för närvarande finnes två bruk i Sverige, der dylik krigsmateriel kan tillverkas.

Då frågan uppstod om anläggandet af kanonverkstäderna vid Bofors, så, på min förfrågan, om de trodde, att det skulle löna sig att hafva 2 sådana bruk i gång, fick jag det svaret, att, om dessa anslag 600,000, 50,000 och 100,000 kronor finge bibehållas, så skulle tillverkningen till att börja med nog kunna bedrivas af begge bruken. Jag skulle derföre, ur synpunkten af fördelaktigheten att dylik tillverkning kan ske inom landet, beklaga, om Kammaren satte ned anslaget och således möjligen dessa bruk redan under första året af deras nya verksamhet svikas i sina förhoppningar. Första Kammaren har redan bifallit ett anslag af 100,000 kronor och jag vore tacksam, om Andra Kammaren nu ville göra detsamma.

Herr Friherre Stackelberg: Jag tager mig friheten yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Hedin: Äfven jag anhåller, att denna Kammare måtte bevilja det af Kongl. Maj:t begärda anslaget, så att vi i den punkten åtminstone sluppe undan en gemensam votering.

Herr Grefve Sparre: Äfven jag får med några ord instämma i hvad som yttrats af Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet. Det vore märkvärdigt, mine herrar, om vi, då man en gång kommit så långt i tillverkning af kanoner inom landet, skulle genom en öfverdrifven sparsamhet söka motverka detta. De upplysningar, Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet lemnade, äro för mig så glädjande, att jag icke kan förmoda annat, än att Kammaren skall bifalla hvad Kongl. Maj:t i denna punkt begärt.

Häruti instämde Herr *Markstedt*.

Herr Toll: På grund af de upplysningar, som erhållits från statsrådsbänken och i öfverensstämmelse med de yttranden, som förut afgifvits för Kongl. Maj:ts proposition i denna fråga, anhåller jag att få yrka bifall till densamma.

Herr Danielson: Jag ber endast att få nämna, att de upplysningar, som nu lemnades af Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet, hafva icke stått Utskottet till buds, då frågan afhandlades. Såsom herrarne finna af statsrådsprotokollet, så skulle dessa dessa pjäser vara afsedda uteslutande för Karlsborg.

Ja, det står i motiven till »den färdiga delen af Karlsborgs fästning» och, då så är förhållandet, har Utskottet ansett, att 50,000 kronor stode i förhållande till hvad som blifvit föreslaget och torde komma att af Riksdagen beviljas till fortsättande af Karlsborgs fästnings-

byggnad. Af sådan anledning ansåg Utskottet det vara skäl att föreslå Riksdagen att i denna del göra en besparing. Vill deremot Riksdagen, såsom det nästan tycks, bifalla det af Kongl. Maj:t äskade anslag, så är detta ju en sak för sig och Utskottet har, äfven om Kongl. Maj:ts förslag bifalles, icke någon anledning att känna sig förnärmadt. Jag har velat säga detta för att freda Utskottet från den uppfattningen, att Utskottet skulle haft tillgång till de upplysningar, som Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet nu här lemnat, men icke tagit hänsyn till desamma. Som sagdt har Utskottet ansett, att man här kunde göra en besparing å 50,000 kronor, helst som det belopp af 600,000 kronor, som man beviljat till fältartillerimateriel, är rätt betydligt. Den uppfattning, som tycks göra sig gällande här i Kammaren, afskräcker emellertid icke mig från att i allt fall yrka bifall till Utskottets förslag.

*Angående
anslag till
fästnings-
artilleri-
materiel.
(Forts.)*

Herr Sundin: Då den siste ärade talaren yttrat, att Utskottet fäst afseende endast vid hvad som finnes anfördt i Kongl. Maj:ts proposition, ber jag få bemöta detta hans påstående dermed, att Utskottet i betänkandet säger: "då med fullbordandet af Karlsborgs fästningsbyggnad ännu en längre tid torde komma att anstå" etc., samt att det är derpå, som Utskottet byggt sitt afslag. Men Kongl. Maj:t har begärt anslag för bestyckning af den redan färdiga delen af Karlsborgs fästning. Herr Talman, jag yrkar bifall Kongl. Maj:ts framställning och afslag å Utskottets förslag.

Herr Nils Petersson: Det är ett viktigt skäl, som Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvarsdepartementet nu framhållit till stöd för Kongl. Maj:ts framställning, nemligen att icke mindre än två bruk samtidigt egnat sig åt denna tillverkning, och det är ett godt ändamål att söka få fästningsartillerimaterielen tillverkad inom landet d. v. s. att befordra inhemsk industri, häruti instämmer jag till alla delar. Men med skäl torde man kunna fråga, om vi kunna i längden fortsätta med att årligen gifva dessa bruk ens en tillverkning för 50,000 kronor. Jag tror det icke. Dessa bruk böra enligt mitt förmenande kunna vara nöjda, om de framdeles kunna påräkna få tillverka dylika pjäser för 25,000 kronor årligen. Icke kan man väl heller gerna tänka sig, att vi skola lemna dessa bruk bidrag genom att köpa flera kanoner än vi kunde behöfva, endast för att underhålla dem.

På grund af hvad jag nu anfördt yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Herr Grefve Sparre: Om herrarne behaga läsa denna punkt, så står der, att för bestyckning af den färdiga delen af Karlsborgs fästning hafva kostnaderna 1878 beräknats till 3,618,000 kronor, men att till 1882 har af denna summa anvisats 475,000 kronor. Således återstår ännu mycket eller mer än 2,500,000 kronor för endast Karlsborg, oberäknadt de öfriga fästningarne. Denna omständighet bör icke afskräcka oss, mine herrar, från att söka befordra eller uppmuntra den inhemska tillverkningen, ty har nemligen tillverkningen af kanoner

*Angående
anslag till
fästnings-
artilleri-
materiel.*
(Forts.)

för svensk räkning en gång kommit i gång, samt fabrikatet befunnits godt, så tror jag, att äfven utlandet skall köpa sina kanoner härifrån, ett förhållande, som icke skulle vara så besynnerligt, eller att vi i jernets land skulle kunna tillverka kanoner för utlandet.

Jag besvär därför Kammaren att icke neka detta anslag, som på långt när icke är $\frac{1}{30}$ af hvad vi behöfva blott för Karlsborg.

Herr Sven Andreasson: Om man skulle kunna sälja dessa kanoner till utlandet, så skulle jag gerna vilja vara med om att bevilja anslaget, men då de nu ifrågavarande kanonerna, enligt hvad Stats-Utskottet i sitt betänkande yttrat, icke äro alldeles behöfliga, utan en nedsättning i anslaget anses kunna ega rum, så tror jag vi kunna uppskjuta härmed, synnerligast som man mången gång låtit tillverka materiel, som icke blifvit så ändamålsenlig inom en ganska kort tid. Jag yrkar därför bifall till Utskottets förslag.

Herr Jansson i Krakerud: Jag kan för min del icke finna något glädjande deri, att två bruk för kanontillverkning uppstått samtidigt i vårt land. Jag tror icke heller Riksdagen är skyldig att bevilja detta anslag på den grund, att man skall understödja dessa tillverkningar, ty Riksdagen har ju ingen del deri, att dessa tillverkningar uppstått samtidigt. Om vare sig Riksdag eller regering gifvit någon direkt anledning till, att både Finspong och Bofors inrättat dessa faktorier, skulle jag hafva yrkat bifall till detta anslag, men som nu detta helt enkelt berott på ifrågavarande bruk att sjelfva bestämma sig för dessa tillverkningar, synnerligast hvad Finspong beträffar, så tillåter jag mig att yrka bifall till Utskottets betänkande.

Öfverläggningen var slutad. I enlighet med de meningar, som förekommit, framstälde Herr Talmannen propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på afslag å densamma och bifall i stället till Kongl. Maj:ts proposition i ämnet; och förklarade Herr Talmannen sig anse den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef begärd och företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd så lydande omröstningsproposition:

Den som, med afslag å Stats-Utskottets hemställan i 34:de punkten af Utlåtandet N:o 10 a), i hvad samma hemställan skiljer sig från Kongl. Maj:ts i ämnet framlagda proposition, bifaller denna proposition oförändrad, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren bifallit Stats-Utskottets ifrågavarande hemställan.

Omröstningen visade 71 ja mot 100 nej; varande alltså Utskottets hemställan af Kammaren bifallen.

Punkterna 35—44.

Biföllos.

Härefter åtskildes Kammarens ledamöter klockan 4 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.
